

จดหมายข่าว

พีทักษ์สิ่งแวดล้อม

ร.บ.ร.

Rayong Environmental Protection Newstatters

ฉบับที่ 1 ปีที่ 2 เดือนมกราคม - มีนาคม 2552

- 3 พืพาคษา“มาบตาพุด” เป็น “เขตควบคุมมลพิษ”
- 4 การพืทอบรรณเครื่องฆ่ายอาสาศมัคร พืพืทักษ์สิ่งแวดล้อมระยอง
- 5 สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่มาบตาพุด
- 8 ปฏิทิน กิจกรรม

ทบทวน

ปีเก่าผ่านไป ปีใหม่ผ่านมา ถือเป็นวงเวียนวัฏจักรชีวิต ที่ใช้ได้ดีเสมอมา อะไรๆ ก็เป็นสิ่งไม่ตำรา ก็ถึงเอาไว้ ขึ้นปีใหม่ พยายามทำสิ่งใหม่ๆ ตั้ๆ ให้กับชีวิต แต่ไม่เร่งรีบเลื่อนสิ่งเก่าๆ ที่ดีๆ ยังมีอีกมากมาย เหมือนหนังสือที่เราอ่าน เราชอบ ก็เก็บ เอาไว้ นำสิ่งดีๆ ที่มีประโยชน์เอาไปปรับใช้กับตัวเอง รวมถึงคนอื่นๆ ในสังคม จดหมายข่าวพิทักษ์สิ่งแวดล้อมระยองฉบับนี้ก็เป็นอีกหนึ่งหนังสือที่นำความรู้และสาระมาให้กับคนอ่านเสมอ ในฉบับนี้พบกับ กิจกรรมการฝึกอบรมเครือข่ายอาสาสมัคร “พิทักษ์สิ่งแวดล้อมระยอง” ซึ่ง กรมควบคุมมลพิษ จะได้มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครในการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถตรวจสอบมลพิษในเบื้องต้นได้ ตลอดปี 2552 สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาตาพุด และเรื่องเด่น การพิพากษา “มาตาพุด” เป็น “เขตควบคุมมลพิษ” หวังว่าทุกคนที่ได้สัมผัสกับจดหมายข่าวฉบับนี้ คงอึ้งอัมกับข่าวสารที่น่าเสนอ และติดตามจดหมายข่าวฉบับหน้าต่อไป

เพิ่มความโปร่งใส สร้างความมั่นใจ พร้อมให้บริการข้อมูลข่าวสาร

กรมควบคุมมลพิษ เปิดช่องทางให้บริการข้อมูลข่าวสารและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผ่านศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ชั้น 1 อาคารกรมควบคุมมลพิษ เลขที่ 92 ซ.พหลโยธิน 7 เขตพญาไท กรุงเทพฯ โทร 0 2298 2024 โทรสาร 0 2298 2002 www.pcd.go.th และสายด่วน 1650 แจ้งเหตุอุบัติภัยฉุกเฉินหรืออุบัติเหตุสารเคมีและเรื่องราวร้องทุกข์ หรือแสดงความคิดเห็นผ่านตู้ ปณ. 33 สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ

ที่ปรึกษา

ดร.สุพัฒน์	หวังวงศ์วัฒนา	อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นางมิ่งขวัญ	วิษยรังสฤษดิ์	รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
ดร.เชนินทร์	ทองธรรมชาติ	รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

บรรณาธิการ

ดร.วิจารณ์	สิมาฉายา	ผู้อำนวยการสำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง
------------	----------	---

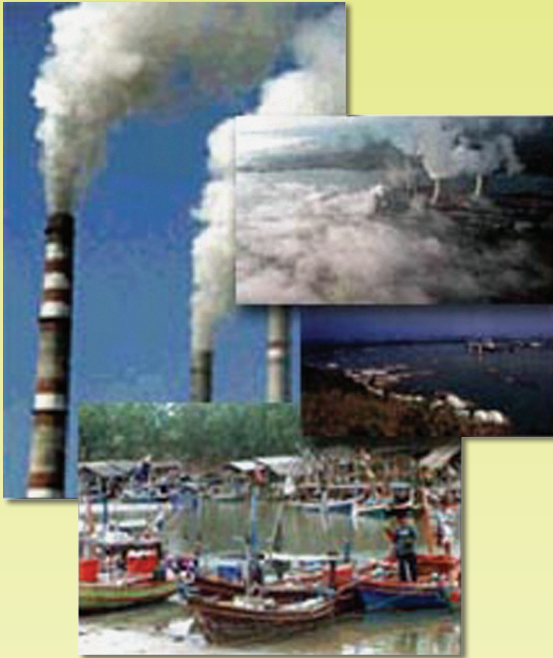
กองบรรณาธิการ

นางสาวจงกล	ศรีไชย	ดร.ชยาวัรี	หวังเจริญรุ่ง
นางสาวจิรภา	ห้องสวัสดิ์	นางสาวเกศศินี	อนุะพานัก
นางสาวปริเมษ	เจริญนพคุณ	นายธีระพล	ติชยาธิคม
นางสาวรารวรรณ	เฉลิมโอฐ	นางสาวสุวิษา	กัลยาณมิตร
นายธานี	จรรยาณี	นายนิช	คงเพชร

ดำเนินการโดย

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม
กรมควบคุมมลพิษ 92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

พิพากษา“มาบตาพุด” เป็น“เขตควบคุมมลพิษ”

เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2552 เวลา 11.00 น. ที่ศาลปกครองระยอง ได้มีคำพิพากษาคดีที่นายเจริญ เดชคุ้ม กับพวกรวม 27 คน ยื่นฟ้องคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร เพราะไม่ประกาศให้พื้นที่ตำบลมาบตาพุด และเทศบาลเมืองมาบตาพุด ตลอดจนพื้นที่ข้างเคียงเป็นเขตควบคุมมลพิษ และให้ประกาศ “ให้ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศให้ท้องที่เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดทั้งหมด รวมทั้งตำบลเนินพระ ตำบลมาบตา และตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง ทั้งตำบลตลอดจนท้องที่ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง ทั้งตำบล เป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายต่อไป ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา” และต่อมาคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้มีการประชุมเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2552 มีมติให้ประกาศเขตควบคุมมลพิษในพื้นที่มาบตาพุด และพื้นที่บริเวณใกล้เคียง เพื่อให้ท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

การประชุมเสวนา..

“ทิศทางเมืองมาบตาพุด

จากการประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ”

เมื่อ วันอังคารที่ 31 มีนาคม 2552 เทศบาลเมือง มาบตาพุด ได้จัดการประชุมเสวนา “ทิศทางเมืองมาบตาพุด จากการประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ” โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมเสวนา ประมาณ 300 คน ประกอบด้วย หน่วยงานราชการในพื้นที่จังหวัดระยอง ผู้แทนภาคประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใน มาบตาพุด และพื้นที่ใกล้เคียง และหน่วยงานราชการส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบข้อมูลสภาพปัญหา ผลกระทบ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการดำเนินการในการประกาศเขตควบคุมมลพิษ โดยระดมความคิดเห็นของภาคประชาชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการต่อไป

การฝึกอบรมเครือข่าย “อาสาสมัครผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมระยอง”

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

การเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพิทักษ์คุณภาพอากาศระยอง

เมื่อ วันศุกร์ที่ 27 มีนาคม 2552 กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ได้จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “การเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพิทักษ์คุณภาพอากาศระยอง” ให้กับสมาชิกเครือข่ายอาสาสมัคร “ผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมระยอง” จำนวน 48 คน เพื่อส่งเสริมให้ตัวแทนของชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม ณ โรงแรมโกลเด้นซิตี อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยมีการบรรยายถึงความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมลพิษอากาศ สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุด และสาธิตเทคนิควิธีการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศ โดยใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ประเมินผลอย่างง่าย นอกจากนี้ ยังได้เดินทางเยี่ยมชมการทำงานของสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ ณ สถานีอนามัยมาบตาพุด และศูนย์ข้อมูลคุณภาพอากาศ ณ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดระยอง ซึ่งผลจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากและมีความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวังและตรวจวัดคุณภาพอากาศเพิ่มมากขึ้น โดยความรู้ที่ได้เป็นประโยชน์ต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านคุณภาพอากาศในพื้นที่มาบตาพุดได้อย่างมาก

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

“การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำอย่างง่ายให้กับประชาชน”

เมื่อ วันพุธที่ 11 มีนาคม 2552 กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ได้จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำอย่างง่ายให้กับประชาชน” ให้กับชุมชน ณ โรงเรียนเทศบาลมาบตาพุด จังหวัดระยอง โดยมีอาจารย์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลมาบตาพุดเข้าร่วมฝึกอบรมจำนวน 80 คน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลรักษาสุขภาพสิ่งแวดล้อม และได้ มอบชุดทดสอบ Test Kit ให้กับโรงเรียนเทศบาลมาบตาพุด ซึ่งผลจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากและมีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณภาพน้ำเพิ่มมากขึ้น โดยความรู้ที่ได้สามารถนำไปใช้ ปฏิบัติได้จริงและเป็นประโยชน์ต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านคุณภาพน้ำได้อย่างมาก

สถานการณ์ คุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ **มาบตาพุด**

ด้านอากาศ

• สารมลพิษทางอากาศพื้นฐาน

พื้นที่จังหวัดระยอง ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศโดยสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศทั้งสถานีตรวจวัดอัตโนมัติและสถานีตรวจวัดเคลื่อนที่ ระหว่างปี 2550-ธันวาคม 2551 พบว่าผลการตรวจวัดค่าเฉลี่ยและค่าสูงสุดของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ และก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งมีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 ส่วนก๊าซโอโซน และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน พบค่าส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานฯ โดยพบค่าสูงสุดเกินมาตรฐานฯ เป็นครั้งคราวในบางพื้นที่ในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งเป็นปัญหาเช่นเดียวกันกับพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ

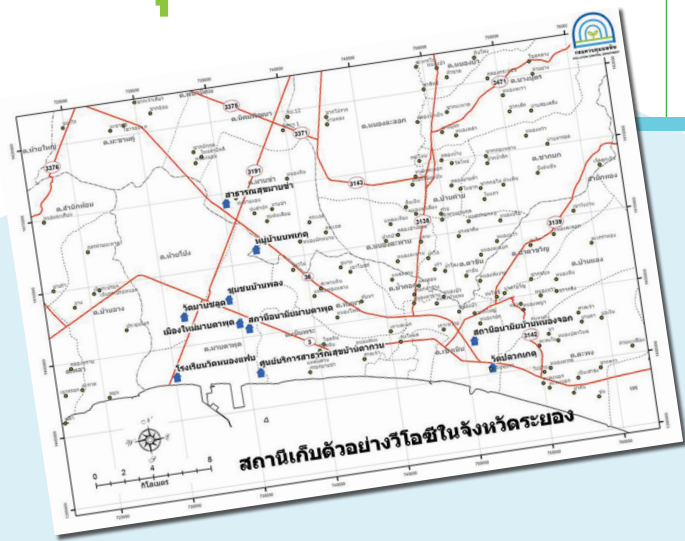
พื้นที่มาบตาพุด ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศโดยสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่มาบตาพุดจำนวน 2 สถานี ได้แก่ สถานีอนามัยมาบตาพุด และสถานีศูนย์วิจัยพืชไร่ ระหว่างปี 2549-2551 พบว่า ผลการตรวจวัดค่าเฉลี่ยของสารมลพิษหลัก เช่น ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ไนโตรเจนไดออกไซด์ ฝุ่นละออง และอื่นๆ มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานฯ โดยในปี 2550 ปริมาณก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์มีปริมาณคงที่เมื่อเทียบกับปี 2549 ในขณะที่ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์มีปริมาณลดลง สำหรับในปี 2551 ปริมาณก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์มีปริมาณเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2549 และ 2550 ในขณะที่ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์มีปริมาณลดลงเมื่อเทียบกับปี 2549 แต่เมื่อเทียบกับปี 2550 จะยังคงมีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลง

• สารอินทรีย์ระเหยง่าย (Volatile Organic Compounds, VOCs)

การเฝ้าระวังสารอินทรีย์ระเหยง่าย

ในปี 2549 กรมควบคุมมลพิษได้พัฒนาวิธีการตรวจวัดที่เป็นมาตรฐานขึ้นเพื่อให้ นำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดค่าเฝ้าระวังสำหรับสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศโดยทั่วไปในเวลา 24 ชั่วโมง หรือประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 30 (พ.ศ. 2550) เรื่อง กำหนดมาตรฐานค่าสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศโดยทั่วไปในเวลา 1 ปี

ผลการตรวจวัด VOCs ในบรรยากาศ 24 ชั่วโมง ซึ่งทำการตรวจวัดโดยกรมควบคุมมลพิษเป็นประจำทุกเดือน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับค่าเฝ้าระวัง 24 ชั่วโมง พบว่าในปี 2549 (ก.ย.-ธ.ค.) ไม่พบสารเกินค่าระดับเฝ้าระวังของประเทศไทย ปี 2550 พบสารเกินค่าเฝ้าระวังได้แก่ สาร 1,2-ไดคลอโรอีเทน (เกิน 1 ครั้ง) ที่บริเวณเหมืองใหม่มาบตาพุด และสารเบนซีน (เกิน 1 ครั้ง) ที่บริเวณบ้านพลง และในปี 2551 พบสารเกินค่าเฝ้าระวังได้แก่สารเบนซีน (เกิน 1 ครั้ง) ที่

บริเวณหนองแพบ ซึ่งสาร 1,2-ไดคลอโรอีเทน มีแหล่งกำเนิดหลักจากอุตสาหกรรมผลิตพลาสติก ส่วนสารเบนซีนมาได้ทั้งจากยานพาหนะและอุตสาหกรรมซึ่งพบเกินเพียง 1 ครั้ง ในแต่ละปี อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้พิจารณามาตรการควบคุมปริมาณสารดังกล่าวให้เข้มงวดอย่างต่อเนื่องต่อไป

ค่าเฉลี่ยรายปีของสารอินทรีย์ระเหยง่าย

ในปี 2550 กรมควบคุมมลพิษ ได้ทำการตรวจวัดในพื้นที่ชุมชนบริเวณมาบตาพุด 6 พื้นที่อย่างต่อเนื่อง พบว่าสาร VOCs บางชนิด มีแนวโน้มระดับความเข้มข้นลดลงจากปี 2549 เช่น ไวนิลคลอไรด์ คลอโรฟอร์ม และไดคลอโรมีเทน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานเฉลี่ย 1 ปี พบว่าสาร 6 ชนิดมีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนสารที่มีค่าเกินมาตรฐานฯ ในบางพื้นที่ ได้แก่ เบนซีน 1,2-ไดคลอโรอีเทน และ 1,3-บิวทาไดอีน

ในปี 2551 พบว่าค่าเฉลี่ยรายปีของ VOCs ในบรรยากาศมีค่าลดลงและตรวจพบ VOCs 7 ชนิดในพื้นที่มาบตาพุดมีแนวโน้มลดลงจากปี 2550 ซึ่งรวมถึงสารที่พบว่ามีค่าเกินมาตรฐานในปี 2550 ทั้งสามชนิดด้วย ได้แก่ เบนซีน 1,3-บิวทาไดอีน และ 1,2-ไดคลอโรอีเทน โดยเฉพาะสาร 1,3-บิวทาไดอีน โดยจากเดิมที่ตรวจพบมีค่าเกินค่ามาตรฐานในปี 2551 จำนวน 4 สถานี ลดลงเหลือ 2 สถานีในปี 2551 สำหรับสารที่พบแนวโน้มของความเข้มข้นเฉลี่ยรายปีไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ ไดคลอโรมีเทน และพบสารเพียง 1 ชนิดที่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปี 2550 ได้แก่ ไวนิลคลอไรด์ อย่างไรก็ตามสารสองตัวดังกล่าวยังคงมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานรายปีมาก

นอกจากนี้ กรมควบคุมมลพิษ ได้เพิ่มจุดตรวจวัดในพื้นที่ชุมชนอีก 4 พื้นที่ ได้แก่ หมู่บ้านนพเกต สถานีอนามัยบ้านหนองจอก สาธารณสุขมาบตาพุด และวัดปลวกเกต ซึ่งจากผลการตรวจวัดพบว่าสาร VOCs ส่วนใหญ่มีค่าความเข้มข้นต่ำ ยกเว้นที่บริเวณสถานีวัดปลวกเกตพบสารเบนซีนมีค่าความเข้มข้นสูงขึ้นในเดือนสิงหาคม-กันยายน 2551

ด้านน้ำ

กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทางน้ำในพื้นที่มาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียง จังหวัดระยอง โดยได้มีการเก็บตัวอย่างน้ำจากแหล่งต่างๆ เพื่อวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม และเฝ้าระวังสถานการณ์มลพิษทางน้ำในพื้นที่ ได้แก่ น้ำทิ้งจาก โรงงานอุตสาหกรรม น้ำใต้ดิน น้ำผิวดิน น้ำทะเลตะกอนดิน และสัตว์น้ำ

• คุณภาพน้ำผิวดิน

การตรวจวัดคุณภาพน้ำในคลองสาธารณะในพื้นที่ตำบลมาบตาพุด โดยมีสถานีตรวจวัด จำนวน 17 สถานีในคลองสาธารณะ จำนวน 9 สาย ได้แก่ คลองระบายน้ำนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด คลองบางเปิด คลองตากวน คลองบางกระพูน คลองน้ำหนู คลองพยุง คลองน้ำชา คลองหลอด และคลองห้วยใหญ่ คุณภาพน้ำในคลอง ทุกสายเทียบเท่ากับคุณภาพน้ำตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 4 ที่มีสภาพเสื่อมโทรมใช้ประโยชน์เพื่อการอุตสาหกรรม และการอุปโภคบริโภคได้โดยผ่าน การฆ่าเชื้อโรคตามปกติ โดยพบว่าคุณภาพน้ำโดยรวมมี แนวโน้มดีขึ้นในปี 2551 เมื่อเทียบกับปี 2550 ทั้งคลองที่ผ่านนิคมฯ และไม่ผ่านนิคมฯ อย่างไรก็ตาม คุณภาพน้ำในคลองสาธารณะทุกสาย การปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม เพิ่มขึ้นในปี 2551 ซึ่งสาเหตุหลักมาจากการปนเปื้อนของน้ำเสียจากชุมชน อันเป็นผลมาจากระบบรวบรวมน้ำเสีย และสถานีสูบน้ำของเทศบาลเมืองมาบตาพุดขัดข้องไม่สามารถใช้การได้มาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2551 และปัจจุบันเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในจังหวัดระยองเพื่อซ่อมแซมและปรับปรุงระบบแล้ว ถ้าการดำเนินการแล้วเสร็จก็จะส่งผลให้น้ำในพื้นที่ต่างๆ มีคุณภาพดีขึ้น

• สถานการณ์คุณภาพน้ำทะเล

การตรวจวัดคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง จำนวน 22 สถานีบริเวณปากคลองสำคัญในพื้นที่ ได้แก่ คลองบางกระพูน คลองบางเปิด คลองระบายน้ำนิคมฯ หาดทรายทอง และปากคลองตากวน โดยคุณภาพน้ำ ทะเลในปี 2551 ส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่ดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2550 ใน 8 พารามิเตอร์ ได้แก่ ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ ไนโตรเจน-ไนโตรเจน ฟอสเฟต-ฟอสฟอรัส แอมโมเนีย-ไนโตรเจน ในรูปที่ไม่มีไอออน โปรท ตะกั่ว ทองแดง และสารหนู อีกทั้งบริเวณปากคลองตากวนที่สีน้ำทะเลเคยมีสีแดงปัจจุบันมีสีปกติ โดยมีเพียงค่าแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดและแบคทีเรียกลุ่มฟิคอลโคลิฟอร์มเท่านั้นที่มีค่าเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ สาเหตุหลักของการเพิ่มขึ้นดังกล่าวนี้ มาจากการปนเปื้อนของน้ำเสียชุมชนในคลองสาธารณะที่ระบายลงสู่ทะเล

• สถานการณ์การจัดการน้ำเสียชุมชน

โรงปรับปรุงคุณภาพน้ำเทศบาลเมืองมาบตาพุดถูกออกแบบไว้สำหรับรองรับน้ำเสีย 20 ปี ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2544 เป็นชนิดสระเติมอากาศ (Aerated Lagoon, AL) เริ่มทำการเดินระบบเมื่อ กรกฎาคม พ.ศ.2545 มีพื้นที่ที่ใช้ในการก่อสร้างรวม 30 ไร่ แหล่งรองรับน้ำทิ้ง คือ คลองน้ำดำ ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ปัจจุบันมีความสามารถในการรองรับน้ำเสียเท่ากับ 15,000 ลบ.ม./วัน แต่มีน้ำเสียเข้าระบบฯเพียง 150 ลบ.ม./

วัน คิดเป็น 1% ของความสามารถในการรับน้ำเสียของระบบฯ อีกทั้งระบบรวบรวมน้ำเสียยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของ เทศบาลเมืองมาบตาพุด โดยปัจจุบันเทศบาลเมืองมาบตาพุด จ้างเอกชนเพื่อเดินระบบดังกล่าว

จากข้อมูลของทางเทศบาลเมืองมาบตาพุดรวมทั้งตรวจสอบภาคสนามทางกายภาพ พบว่าระบบรวบรวมน้ำเสีย มีปัญหาดังนี้

1) สถานีสูบน้ำเสียทั้งหมด 9 สถานี ไม่สามารถใช้งานได้จำนวน 5 สถานี ได้แก่ P4 P5 P9 และ P10 เนื่องจากตู้ควบคุมและปั๊มสูบน้ำชำรุด และ P6 เนื่องจากแผงวงจรไฟฟ้าชำรุดจึงนำไปซ่อมแซม อีกทั้งทุกสถานีสูบน้ำกำลังอยู่ในระหว่างการปรับปรุงติดตั้งระบบควบคุมระยะไกล (SACADA) มีผลให้ไม่สามารถสูบน้ำเข้าสู่ระบบบำบัด น้ำเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีน้ำเสียเข้าระบบเพียง 150 ลบ.ม.ต่อวัน

2) การควบคุมการสูบน้ำเสียแต่ละสถานีสูบน้ำเสียมีความยุ่งยาก เนื่องจากระยะทางไกล กันมาก

3) ระบบที่รวบรวมน้ำเสียยังไม่ครอบคลุมพื้นที่เขตเทศบาลทั้งหมด ทำให้น้ำเสียบางจุดไหลลงสู่แหล่ง น้ำสาธารณะโดยตรง

ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบบำบัดน้ำเสียมัตังนี้

1) เครื่องเติมอากาศไม่สามารถควบคุมการเติมอากาศให้เหมาะสมกับสภาพของน้ำเสียได้

2) ปริมาณน้ำเข้าระบบบำบัดน้ำเสียน้อยมาก ทำให้บ่อสุดท้ายมีสีเขียว

เทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงระบบแล้ว คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในปีงบประมาณ 2553

• คุณภาพน้ำบาดาลและน้ำบ่อตื้น

การดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำจากบ่อน้ำใต้ดินในพื้นที่ 29 ชุมชนโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดระยองตลอดปี 2551 จำนวนรวมทั้งสิ้น 81 บ่อ โดยแบ่งเป็นบ่อน้ำบาดาล 40 บ่อ และน้ำ บ่อตื้น 41 บ่อ ซึ่งสารมลพิษที่วิเคราะห์เพื่อทำการ เฝ้าระวังประกอบด้วย โลหะหนัก 10 ชนิด และสาร VOCs 16 ชนิด เทียบกับค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน ตามประกาศ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 20 (พ.ศ. 2543) และมาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาลเพื่อการบริโภค พบว่า

น้ำบ่อตื้น มีสารมลพิษที่มีค่าเกินมาตรฐาน 10 ชนิด โดยแบ่งเป็นโลหะหนัก 7 ชนิด ได้แก่ สารหนู เหล็ก แมงกานีส ตะกั่ว นิกเกิล ซีลีเนียม และปรอท และสาร VOCs 3 ชนิด ได้แก่ ไคคลอโรมีเทน 1,2-ไดคลอโรอีเทน และคาร์บอนเตตระคลอไรด์ อย่างไรก็ตาม สารมลพิษดังกล่าวมีแนวโน้มความเข้มข้นลดลงตามลำดับ

น้ำบาดาล มีสารมลพิษที่มีค่าเกินมาตรฐาน 9 ชนิด โดยแบ่งเป็นโลหะหนัก 5 ชนิด ได้แก่ เหล็ก แมงกานีส ตะกั่ว สังกะสี และสารหนู และสาร VOCs 4 ชนิด ได้แก่ ไวนิลคลอไรด์โมโนเมอร์ 1,2-ไดคลอโรอีเทน เบนซีน และไดคลอโรมีเทน ซึ่งจากการตรวจวัดในปี 2551 พบว่า คุณภาพน้ำบาดาลโดยส่วนใหญ่มีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลงไปจากผลการ ตรวจวัดในปี 2550

อย่างไรก็ตาม สารหนู เหล็ก สังกะสี และ แมงกานีส เป็นแร่ธาตุที่พบมากในดิน และปนเปื้อนในน้ำใต้ดินของประเทศไทยตามธรรมชาติอยู่แล้ว

ด้านขยะมูลฝอยและกากของเสีย

ปี 2550 พบปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียในหลายพื้นที่ ได้แก่ อ.บ้านค่าย กิ่ง อ.เขษม และ กิ่ง อ.นิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ซึ่งพบการลักลอบทิ้ง กากน้ำมัน กากสารเคมีและกากของเสีย และได้มีการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น โดยการเก็บรวบรวมกากของเสียเหล่านั้นส่งให้บริษัทรับกำจัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดตั้งคณะทำงานความร่วมมือด้านการจัดการกากอุตสาหกรรม เพื่อร่วมกันดำเนินงานให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

ปี 2551 มีการดำเนินงานโดยสรุปดังนี้

1) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ร่วมกับโรงงานในพื้นที่นิคมฯ ได้กำหนดแผนลดปริมาณขยะมูลฝอยและกากของเสียอุตสาหกรรมตามหลักการ 3Rs ได้แก่ Reduce Reuse และ Recycle โดยกำหนดเป้าหมายในการลดลงขยะมูลฝอยและกากของเสีย 461,972.2 ตัน/ปี ซึ่งนับถึงสิ้นเดือนมีนาคม 2552 โรงงานอุตสาหกรรมสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยและกากของเสียอุตสาหกรรมได้ 414,719.6 ตัน

2) กรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้พัฒนาระบบบริหารจัดการและระบบกำกับกากของเสียอุตสาหกรรม เพื่อลดการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรม โดยทดลองเชื่อมโยงข้อมูลการขออนุญาตนำกากของเสียออกนอกโรงงานและใบกำกับการขนส่งของเสียอันตรายให้แก่หน่วยงานท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง ซึ่งมีเป้าหมายให้โรงงาน (โรงงานประเภท 3 ที่มีขนาดตั้งแต่ 50 แรงม้า ในจังหวัดระยอง) ทั้งในเขตนิคมอุตสาหกรรมและนอกเขตนิคมอุตสาหกรรม ทั้งหมดจำนวน 1,835 โรงงาน เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม ปัจจุบันมีโรงงานที่เข้าสู่ระบบแล้ว จำนวน 1,426 โรงงาน หรือร้อยละ 77.71

3) สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม ทดลองติดตั้งและใช้งานระบบติดตามการขนส่งกากของเสียอุตสาหกรรม (GPS) ในการปฏิบัติตามติดตามเผื่อระวังการขนส่งของเสียอันตรายและติดตามตำแหน่งของรถขนส่งของเสียอันตรายเพื่อนำไปบำบัดกำจัด โดยมีผู้ประกอบการขนส่งเข้าร่วมโครงการจำนวน 29 บริษัท และมีรถที่ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์ จำนวน 50 คัน และจัดทำคู่มือในการควบคุมและติดตามการขนส่งกากของเสียและกากอุตสาหกรรม และคู่มือการปฏิบัติกรควบคุม ติดตาม และรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน มาตรการและแนวทางในการขนส่งวัตถุอันตราย ของเสียและกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย

4) กรมควบคุมมลพิษ และกรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้จัดทำขั้นตอนการประสานการจัดการการลักลอบทิ้งกากของเสียระหว่างหน่วยงาน (Working Procedure) ซึ่งประกอบด้วย การรับแจ้งเหตุและกำหนดที่ทีมงานตรวจสอบ กระบวนการตรวจสอบและรายงาน การจัดการกากอุตสาหกรรม และประเมินความเสียหายเพื่อปรับปรุงหรือฟื้นฟูพื้นที่ เสนอให้คณะทำงานฯ ให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อการประชุมครั้งที่ 2-1/2551 โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำขั้นตอนฯ นี้ไปใช้ในการประสานการจัดการการลักลอบทิ้งกากของเสียระหว่างหน่วยงานต่อไป ซึ่งทีมสำรวจภายใต้คณะทำงานฯ ได้เข้าตรวจสอบพื้นที่ลักลอบทิ้งและฝังกลบกากอุตสาหกรรม บริเวณชุมชนมาบข่า กิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง พบว่ากากอุตสาหกรรมที่ลักลอบทิ้งและฝังกลบ เข้าข่ายเป็นของเสียอันตรายตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว พ.ศ. 2548 ทั้งนี้ได้ดำเนินการปิดคลุมพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำฝนชะล้างกากดังกล่าวแพร่กระจายในฤดูฝนเป็นการชั่วคราวก่อนทำการขนย้าย เพื่อกำจัดต่อไป และดำเนินการติดตามตรวจสอบสภาพการปนเปื้อนในดิน น้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำอื่น โดยรอบพื้นที่ แล้ว 2 ครั้ง ซึ่งพบว่ายังไม่มีการปนเปื้อนของของเสียอันตรายจากพื้นที่ดังกล่าวออกสู่สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังได้จัดทำแผนและขอบเขตการดำเนินงานชุดหรือขนส่งเก็บรวบรวมและกำจัดกากอุตสาหกรรมแล้วเสร็จ โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้านิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและผลิตไฟฟ้าระยองจำนวน 5 ล้านบาทเพื่อมาใช้ในการดำเนินงานจัดจ้าง บริษัทรับกำจัดกากของเสียอันตรายที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ต่อไป ซึ่งคาดว่าจะสามารถดำเนินการขุดย้ายและกำจัดกากอุตสาหกรรมที่ลักลอบทิ้งและฝังกลบบริเวณชุมชนมาบข่า ให้แล้วเสร็จภายในเดือนเมษายน 2552 พร้อมทั้งนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะทำงาน คณะอนุกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

“ผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมระยอง”

ปฏิทิน

กิจกรรมเครือข่ายอาสาสมัคร ปี 2552

กิจกรรม : การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ อย่างง่ายในถิ่นชุมชน
เดือน มีนาคม, พฤษภาคม

กิจกรรม : การเสริมสร้างทักษะภาพ และ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการ พักกันคุณภาพอากาศระยอง
เดือน มีนาคม, กรกฎาคม

กิจกรรม : “รู้เท่าทันสารเคมี” เสริมสร้างความรู้ด้านการใช้สารเคมี และโทษจากการใช้สารเคมี จำนวน 16 โรงเรียน
เดือน มีนาคม, กรกฎาคม, สิงหาคม, กันยายน

กิจกรรม : การตรวจสอบการ มั่นใจสารอันตรายประเภทของ และโลหะหนักในน้ำใต้ดินในพื้นที่ เทศบาลมาบตาพุด จังหวัด ระยอง
เดือน เมษายน, สิงหาคม

เรียน

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 32/2538
โปษณีย์สามเสนใน

ติดต่อขอทราบข้อมูลเพิ่มเติมและสมัครสมาชิกจดหมายข่าวฯ ได้ที่
กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร 0 2298 2082-4 โทรสาร 0 2298 2085 www.pcd.go.th

